Stadskerk Nijmegen (OCP), 21 augustus 2022, 10e zondag van de zomer
voorganger: ds. Johan Dorst (PKN)

[1e lezing: Jesaja 30,15-21] (Nieuwe Bijbelvertaling)
15 Dit zei God, de HEER,
de Heilige van Israël:
'In rust en inkeer ligt jullie redding,
in geduld en vertrouwen ligt jullie kracht.'
Maar jullie wilden niet.
16 Jullie zeiden: 'Nee!
Te paard vluchten we weg!' –
Vluchten zúl je!
'Wij gaan er razendsnel vandoor!' –
Razendsnel word je ingehaald.
17 Duizend zullen er vluchten voor het dreigen van één,
voor het dreigen van vijf vluchten jullie allen.
Al wat er van jullie rest
is als een paal op een bergtop,
als een vaandel op een heuvel.
18 En toch wacht de HEER op het ogenblik
dat hij jullie genadig kan zijn;
toch zal hij zich oprichten
om zich over jullie te ontfermen.
Want de HEER is een God van recht.
Gelukkig de mens die op hem wacht.
19 Volk van Jeruzalem, dat op de Sion woont, je hoeft geen tranen meer te storten. Want hij zal zich over je ontfermen als je weeklaagt, hij zal antwoorden zodra hij je hoort. 20 De Heer zal jullie brood geven in de benauwenis en water in de nood. Hij die jullie onderricht gaf, zal zich niet langer verbergen. Met eigen ogen zul je je leermeester zien, 21 met eigen oren zul je een stem achter je horen zeggen: 'Dit is de weg die je moet volgen. Hier moet je rechts. Ga daar naar links.'

[Evangelie: Lukas 13,22-30] (Nieuwe Bijbelvertaling)
22 Op weg naar Jeruzalem trok hij verder langs steden en dorpen, terwijl hij onderricht gaf.
23 Iemand vroeg hem: 'Heer, zijn er maar weinigen die worden gered?' Hij antwoordde: 24 'Doe alle moeite om door de smalle deur naar binnen te gaan, want velen, zeg ik jullie, zullen proberen naar binnen te gaan maar er niet in slagen. 25 Als de heer des huizes eenmaal is opgestaan en de deur heeft gesloten, en jullie staan buiten op de deur te kloppen en roepen: "Heer, doe open voor ons!", dan zal hij antwoorden: "Ik ken jullie niet, waar komen jullie vandaan?" 26 Jullie zullen zeggen: "We hebben in uw bijzijn gegeten en gedronken en u hebt

in onze straten onderricht gegeven.” 27 Maar hij zal tegen jullie zeggen: “Ik ken jullie niet, waar komen jullie vandaan? Weg met jullie, rechtsverkrachters!” 28 Dan zullen jullie jammeren en knarsetanden wanneer je Abraham, Isaak en Jakob en al de profeten in het koninkrijk van God ziet, maar zelf buitengesloten wordt. 29 Uit het oosten en het westen en uit het noorden en het zuiden zullen ze komen, en ze zullen aan tafel genodigd worden in het koninkrijk van God. 30 En bedenk wel: er zijn laatsten die de eersten zullen zijn, en er zijn eersten die de laatsten zullen zijn.’

[overweging:]
Veel mensen hebben deze zomer weer in de beruchte vakantiefiles gestaan in Frankrijk, of Oostenrijk. Een kleine kop-staart botsing, één rijbaan gestremd en de file is zo tientallen kilometers, grote hitte, bosbranden.
En toch, iedereen probeert erdoor te komen, ook al kan het lang duren.
Een flessenhals bij Lyon, of een tunnel in Zwitserland of Oostenrijk.
Maar steeds houden mensen het doel voor ogen: heerlijk relaxen, vakantie!

“Doe alle moeite om door de smalle deur naar binnen te gaan” zegt Jezus hier in Lucas 13.
In de oude vertaling van 1951 stond daar het woord eng. Als kind vond ik dat maar griezelig: ”eng is de poort ten leven” (Matt. 7: 13 vv.“nauw is de poort naar het leven”).
Door de vraag waarmee dit Bijbelgedeelte begint wordt de indruk gewekt dat er maar weinig door de poort komen: “Heer, zijn er maar weinigen die worden gered?”, is de vraag van een omstander.
Uit deze tekst is veel te veel gehaald in de loop der eeuwen. Een paar uitverkorenen en veel die verloren gaan. Met het boek Openbaring in de hand wordt er het getal 144.000 genoemd.
Maar van dat beeld blijft weinig heel als we het hele gedeelte lezen en zeker als we ook het voorafgaande erbij betrekken.
“Uit het oosten en het westen en uit het noorden en het zuiden zullen ze komen en ze zullen aanliggen bij het feestmaal in het koninkrijk van God”, zo eindigt dit gedeelte (13:29). Dat klinkt naar grote getallen.

Waar gaat dit gedeelte dan eigenlijk wél over?
We weten niet wie de vraag: “Heer, zijn er maar weinig die worden gered?”, stelt ; Lucas laat dat in het midden. Is het iemand uit het gevolg van Jezus, die heeft gemerkt dat er veel mensen naar Jezus komen met een hulpvraag, of om te luisteren, maar dat, nu de weg naar Jeruzalem gaat er maar weinig Hem echt volgen? Of is het een vrome Jood, die vanuit zijn achtergrond die vraag stelt? We weten het niet, maar wat we wel weten is dat het antwoord van Jezus bij Matteüs onderdeel is van de Bergrede.

Gaandeweg wordt duidelijk wat de werkelijke doelen van Jezus zijn en wat de motieven zijn van veel mensen om Hem heen, zeker nu hij op weg gaat naar Jeruzalem.

Lucas gebruikt in zijn tijd, zo zeventig na Christus dit gedeelte om de jonge gemeente, misschien die van Rome, iets duidelijk te maken.
Jezus' weg is de weg door de woestijn, net als de weg naar Jeruzalem, maar wel de weg die leidt naar het beloofde land, naar Gods koninkrijk. De vraag is echter of dat wel de weg is die de mensen om hem heen willen volgen.
Om het in woorden van onze tijd om te zetten: Gaan de mensen voor kerkelijkheid of voor geloof.
Kerkelijkheid ligt vaak vast in de bedding van de traditie, verankerd in dogma's. De bijbel wordt bekeken door de bril van de kerkelijke leer, die beelden heeft gevormd over hemel en hel, behoud en verloren gaan, zonde en schuld, wil van God en uitverkiezing.
En hoewel nu velen die beelden van vroeger terzijde hebben geschoven blijft toch dat beeld van God staan in het geheugen van mensen. Een beeld waaraan veel jongere mensen zich zijn gaan storen en zijn afgehaakt.
In de Bergrede frist Jezus de oude beelden op. Hij ontdoet Gods woord van de traditie en daarmee komt er weer gang en vaart en uitzicht.
Geloven is een werkwoord. Jezus gelooft in de weg van God, in zijn toekomstvisie, maar, zo merkt Hij, daarin heeft Hij weinig medestanders. Veel mensen willen wel hun persoonlijke nood bij God kwijt, hun persoonlijke vragen en wensen, steun zoeken, maar gaan niet mee op weg. Er wordt veel geshopt bij God.
De nauwe poort, de bottleneck, is niet de check-in voor de hemel, waar strenge poortwachters nagaan of je wel goed genoeg bent. Die nauwe poort is de eigen motivatie en beslissing om verder te kijken dan het hier en nu. De deur open te zetten naar de toekomst. Dat is in onze tijd best moeilijk. Veel mensen kiezen er voor om maar niet teveel vooruit te kijken: "Je leeft nu, dus je moet er nu uithalen wat er in zit." Het gevolg is dat de woestijn blijft. Structureel wordt er aan de samenleving weinig verbeterd. In het groot zitten we met patstellingen overal: Oekraïne, Syrië, Ethiopië, Midden-Oosten en noem maar op. Het wereldvoedselprobleem wordt alleen maar groter en drinkwater wordt een schaars product, ecosystemen staan op instorten. "Eerst ik" regeert.
Daartegenover zet Jezus Gods koninkrijk, Gods genade, Gods toekomst, maar we zullen eerst zelf de beslissing moeten nemen om die weg te gaan, de deur door.
"Zijn het er maar weinig die worden gered?" Het ligt niet aan God, niet aan Jezus, maar aan onszelf.
Geloof, daar gaat het om, geloof in de eindbestemming, Gods toekomst. Wie zijn reisdoel, de zonnige streken aan de Middellandse Zee wil bereiken overwint de file en is die de volgende dag vergeten als het doel is bereikt.
We zullen elkaar dus weer meer het doel voor ogen moeten houden. De bottleneck is dus ons eigen wantrouwen aangaande dat doel. Veel ballast uit het verleden zullen we af moeten schudden, zoals Jezus dat in de Bergrede doet en op pad gaan.
"Gelukkig allen die naar Hem uitzien." Amen.
J***ohan Dorst,*** ***j.dorst.jd@gmail.com***